

CHEKUTANGA

VLADO ŠTEFANIČ

+ PRVÁ MEDZI +
MUŽMI

CHEKUTANGA

PRVÁ MEDZI MUŽMI

CHEKUTANGA

PRVÁ MEDZI MUŽMI

VLADO ŠTEFANIČ

**CHEKUTANGA:
PRVÁ MEDZI MUŽMI**

© 2024 Vlado Štefanič

Slovenské vydanie:

© 2024 KUMRAN, s. r. o.
Mýtna 62, 064 01 Stará Ľubovňa
www.kumran.sk

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto knihy nesmie byť
reprodukovaná, uložená do
informačných systémov ani inak
rozširovaná (elektronicky alebo
mechanicky) bez predchádzajúceho
písomného súhlasu vydavateľa.

Jazyková redaktorka a korektúra:

Zuzana Guričanová

Zodpovedný redaktor:

Eva Štrbová

Návrh obálky a ilustrácie:

Peter Ličko

Grafická úprava:

Ludmila Králiková

Tlač:

Alfaprint, s. r. o.

Prvé vydanie:

ISBN 978-80-89993-89-5

Venujem

Marošovi a Julke,
Márii a Alžbetke

DVE SKALY

DIVOKÝ LES

TIENISTÁ

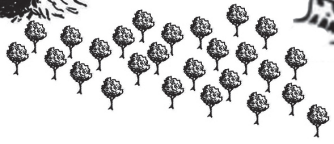
ĽADOVÉ VRCHY

BŮRKA

SVÄTYŇA

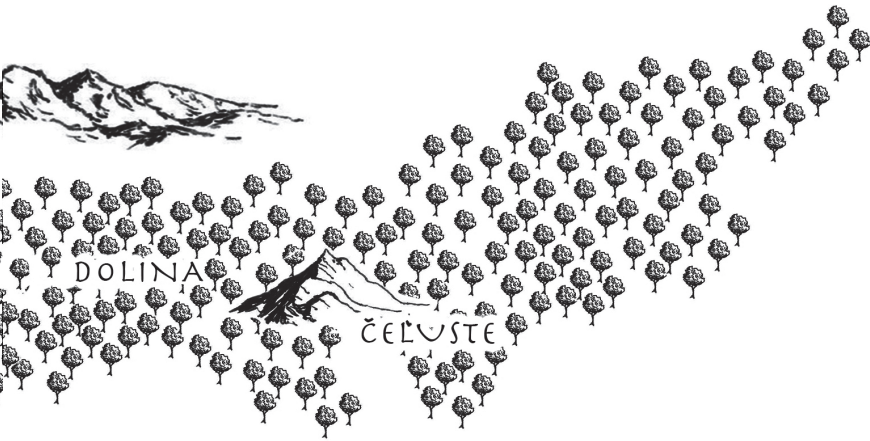
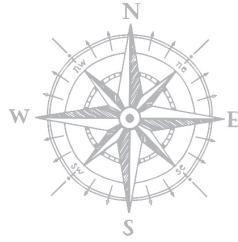

SPIACA

STARÁ

KRUNICA

I.
HLASY

II.
ČEĽUSTE

III.
SVÄTYŇA

PROLÓG

Na mramorových schodoch, pod mohutnou sochou, ktorá by zatienila i storočný strom, klačala žena. Hlavu jej zakrýval závoj, cez ktorý jej nebolo vidno do tváre. Od brady nadol ju zahalovali biele šaty pretkávané zlatými niťami. Na krku jej visel nezvyčajný prívesok, vtáčí pazúr na koženej šnúrke. Vyzerala ako nevesta, ktorá nedočkavo vyčkáva ženícha pred tvárou starobylého oltára.

„Anavin,“ oslovila s bázňou a v modlitbe kamennú bohyňu nad sebou. „Nech je náš spoločný čas požehnaním!“

Zhlboka vydýchla, uvedomujúc si, že ďakuje za niečo, čo posledné desaťročie preklínala. Dobre si totiž pamätala na dni, keď bola jej každodennosť akoby otrávená jedom, ktorému ľudia odnepamätajú hovoria čas.

Poznala na sebe, že čas nemá súcit a nepozná zľutovanie. Mohla naň kričať, aby ešte chvíľu vyčkával, nech minúty a hodiny pozhovejú ešte zopár dní, lenže on nečuje. Čas je hluchý, nelútostný a bezcitný pútnik, ktorý sprevádza človeka, len aby ho chlácholil na ceste do tmy zeme.

Keď sa narodila, aj u nich doma ako keby zastal čas. Aké smiešne prirovnanie. Kým ostatní sa radovali, medzi ňou a časom už preskočila iskra. Kričala, revala a plakala, ako všetky bábätká zvyknú. A slepá ako každé batolo ešte nevidela, že sa jej ten nesmrteľný pútnik smeje do tváre. Vzal ju za ruku a ako ostatní pred ňou

a mnohí ďalší po nej kráča odvtedy po cestách života s priateľom, ktorému sa vo vytrvalosti a trpezlivosti nik nevyrovná.

„Čas je najlepší lekár,“ počula vraviť proroka pri mestskej bráne.

Hej, čas je lekár. Naivní rojkovia dávajú času sladké mená. Klamstvo nasleduje klamstvo a ľud hynie na ceste do tmy, zatiaľ čo majster čas si necháva priniesť lavór s vodou, aby si umyl krvavé dlane.

Dvihla hlavu a pozrela do tváre kamennej sochy. Bola vysoká, až sa jej z toho zakrútila hlava. Dvihla ruku a dotkla sa vtáčieho pazúra na hrudi. V tej chvíli sa jej pripomenul sen, ktorý poznala z dlhých nocí.

Pohrebisko za mestom bolo veľké, ani čo by celý svet predstavoval lôžko pre nebohých. Sedela pri maličkom hrobe. Obsypaný lupeňmi kvetov vyzeral ako posteľ pre novomanželov. Vedľa bielych kvetov ležal chlapec. Skrčený do klbka ako ježko sa škrabal na brade. Z kraja pier mu tiekla slina. Padala do trávy po kvapkách ako rosa. Ani raz sa neutrel. Oči mal vyvrátené k čelu. Krvavé žilky v nich kričali o slzách, ktoré viac nezaschnú na líci.

„Už zajtra,“ šepkal chlapec a skryl dlane medzi stehná. „Už zajtra!“ Sedela vedľa neho a súcitne ho pozorovala.

„Zajtra,“ opakoval. „Už zajtra si vezmem život!“

Spozornela ako vždy, keď je bolesti pritesno v koži človeka. Chlapec opäť otvoril viečka a zadíval sa na ňu krvavými očami.

„Mám už len túto jedinú úlavu,“ vysvetľoval jej šeptom. „Vydržím ešte jeden deň a zajtra si vezmem život!“

mlčala. Nikdy nebola dosť zvedavá a ani dosť odvážna, aby prehadzovala ostré kamene na dne uboleného človečieho srdca. A on sa odmlčal tiež. Nebo bolo posiate vtáčikmi a jej v tej chvíli napadlo, že aj ony dúfajú, že žiadne zajtra nebude.

„Každé ráno sa tak prebúdzam.“ Chlapec zastonal a dodal: „Že už len dozajtra!“

Nemala odvahu protirečiť mu ani radiť. Čo by povedala? Nechcela byť učiteľom, ale spolubojovníkom.

Vložila ruku do vrečka svojho ošúchaného kabáta. Prekvapilo ju, že je plné tenučkých sviečok. Vytiahla jednu a nechápavo na ňu civela.

„Odkiaľ sa vzali?“ čudovala sa.

Zapichla ju medzi kvety nad hrobom. Chlapec sa na ňu díval, viac však neprehovoril. Vložila ruku do druhého vrecka. Vytiahla druhú, tretiu, desiatu sviečku. Zapichla ich do kvetov. Po chvíli sa všetky samy rozhoreli.

Chlapec sa díval na maličké plamienky, staby to boli svätójánske mušky v dusnej tme. Stovka maličkých svetielok mu žiarila v mokrých očiach ako hviezdy na hladine jazera. Dýchal pokojne. Mlčal. Plamienky sa hompálali vo vánku ako rozšafné tanečnice. Rovnaké, a predsa každá iná. A vtedy jej zišlo na um, že sú aj iné nádeje.

Určite sú aj iné nádeje!

Ten sen sa k nej opakovane vracal, až kým v ňom raz namiesto sviečok nevytiahla z vrecka vtáčí pazúr. Sotva sa naň pozrela, chlapec zmizol a s ním sa rozplynulo i pohrebisko. Keď sa však prebudila, v rukách jej ostal skutočný pazúr.

Odvtedy sa jej ten sen neprisnil. Avšak jej život, ten ako keby sa premenil na jeden veľký sen. Na putovanie s Anavin, ktorá jej prisľúbila večnú mladosť v krajine, kde s časom viac nik bojovať nemusí.

ČASŤ PRVÁ

HLASY

PRVÁ

Nebo bolo plné ishier. Tie ako šarkany s dlhým chvostom, keď sa svet zastaví v bezvetrí, padali z ďalekých svetov oblohy do tmy za hradbami mesta. Bledý mesiac, schovaný za záclonou z oblakov, vyzeral z prachu zeme tam vysoko na čiernej oblohe ako jazero ponorené do hmly.

„Kiežby bola aj zem taká,“ pomyslel si Samuel, len čo sa schoval v tieni kamenných schodov pod zatvorenými dverami. Schúlil sa do kľbka a zadržal dych. V hrudi mu horela krv. Srdce mu búšilo, ako keby ho bičovali oceľové laná.

„Tichá, pokojná a slobodná!“ napadlo mu ešte, keď sa díval na nočnú oblohu nad mestom. Z rojčivých myšlienok ho však vyrušili kroky. Kožené čižmy vojakov a ich *klop-klop*, náhlivé a mohutné, akoby sa uličkami hnali rozbesnené kone, sa približovali.

Tí muži vedia, kam utekal. Nevedia však, kam sa schoval.

Sklonil hlavu k hrudi a kapucňu si stiahol až na bradu. Dúfal, že si ho v tme nevšimnú. Nesmú. Tak mu to aspoň opakovala starena. Nesmú ho chytiť. Musí sa dostať k radcovi. Musí mu odovzdať odkaz o svätyni.

Neboli to len slová, ktoré starena povedala, čo ho poháňalo dopredu. Hnali ho jej oči. Videl v nich zdesenie a zvláštnu nalievavosť, ako keby sa celý jej život zhmotnil do tých slov a do výrazu jej očí a tváre. Všimol si, ako sa jej prehĺbili vrásky a ako jej čierne tieňe zmenili tvár na popukanú zem.

„Chod!“ pobádala ho, pokývala hlavou a tlačila ho na ulicu. „Bež!“

Samuel by v skrýši pod kamennými schodmi ostal, až kým by sa okolo neho neprehnali vojaci, lenže vlastné srdce a dych sa mu vzopreli. Čím viac sa ich snažil upokojiť, tým boli rozrušenejšie. Zadržat dych nebol dobrý nápad. V hrudi ho páliło, ani čo by sa mu v nej roztavili kosti. Celé vnútro mal v jednom plameni. Napokon to nevydržal, otvoril ústa a rozkašľal sa na plné hrdlo.

Ticho pokojnej noci preťal jeho zadušavý kašeľ. Narovnal sa a hneď sa i posadil, oči červené a plné slz. Hruď sa mu nadúvala, akoby z nej mal čochvíľa vytrysknúť gejzír horúcej lávy. Oboma rukami si zakryl tvár, ibaže pridusený kašeľ beztak prezrádzal, kde sa skrýva. Odrážal sa od stien domov mohutne, ako keď sa po kamennej dlažbe rútia padajúce orechy. V jeho ušiach znel duni-vo ako hromobitie. Vyskočil na nohy. Bolo by hlúpe čakať, kým sa k nemu vojaci priblížia.

„Bež!“ znova počul starenu. A zasa videl jej oči.

Poslúchol. Vyšiel z tieňa a rozbehol sa dolu uličkou. Skrčil sa, ako keby mal hrb, a utekal popri stene pod zatvorenými okenicami, ktoré v matnom svetle z oblohy vyzerali ako otvorené čierne a bezodné papule skamenených drakov.

Kroky vojakov ho nasledovali rýchlo ako jeho vlastný tieň. Bežal, skrývajúc sa v tme, dúfajúc, že si ho bystré oči prenasledovateľov nevšimnú. Zišiel z uličky a cez krátke schodisko zostúpil na malé námestie. Uľavilo sa mu, že je prázdne. Prebehol ho rýchlo ako vyplašená krysa a schoval sa do úzkej uličky pod starou klenbou.

Zastal a prudko dýchal. V mysli hľadal najkratšiu cestičku k starému radcovi.

Krunicu, starobylé kráľovské mesto, vybudovali na strmom kopčeku. Na jeho vrchole stáli vysoké kamenné domy okolo maličkého námestia, v ktorých bývali najstaršie a najbohatšie šľachtické rodiny. Z neho sa ako chodby v skutočnom mravenisku trúsili staré úzke a tmavé uličky. Ľudia tejto časti mesta odnepamäti vraveli Koruna, keďže sa týčila nad zvyškom kráľovstva, akoby tie prepychové domy naozaj vyrastali z hlavy obrieho kráľa.

Na okraji Koruny sa týčil vzácny drahokam: dom väčší ako ostatné domy v meste, ba vyšší ako rytierska sieň v paláci, nikým neobývaný, s mohutnými klenbami a vežou, ktorá sa ako ihlica v kľbku vlny naťahovala až kamsi k hviezdám. A práve tam, v starom domčeku pod tým drahokamom, býval Yan, niekdajší kráľovský radca, ktorý padol do nemilosti svojho pána práve v tú noc, keď pod zrútenou vežičkou kráľovského paláca zahynuli kráľovná a princezná.

Yana po tej tragédii spratali z očí kráľa. Ľudia odvtedy vravia, že sa tam, v domčeku pod tým drahokamom, skrýva. Vravia, že pán mesta ho viac neznesie pri sebe. A tiež, že tak je to dobré.

Pod Korunou na kopci žil zvyšok mesta. Široké ulice sa ťahali dolu až na trávnatú pláň, kde bývali tí najchudobnejší mešťania. Od divočiny za mestom ich oddeľovali vysoké hradby, úzko spojené s kráľovským palácom. Pod ním sa rozpínalo obrovské námestie, ktorého jednu časť zasypali kamene.

„Kráľovská hrobka!“ hovorili mešťania o kope skál, pod ktorými zahynuli kráľovná a princezná. Nik sa jej nesmel dotknúť! Zrúcanina na príkaz samotného pána mesta ostane neporušená a neuprataná, kým sa on sám nepoberie na druhý breh.

Kráľ býval medzi sedliakmi. Nebola to jeho voľba, ale voľba jeho predkov, ktorí sa z Koruny stiahli bližšie k chudobnejším mešťanom. Kým hore ostávalo mesto tiché, dolu to žilo rušným životom. Trhovisko, stajne, kasárne, dielne, ba aj ovocné sady a záhrady, to všetko sa nachádzalo pod kopcom. Je pohodlnejšie mať to všetko poruke a to si páni mesta uvedomovali už pred rokmi.

Samuel zastal v tme a načúval. Kroky síce nepočul, no hlasy vojakov sa k nemu beztak približovali. Tuho premýšľal.

„Yan,“ v duchu si predstavoval mapu mesta. „Yan je na opačnej strane...“

Samuel do týchto končín často nechodil. Syn kováča býval blízko sadov, len niekoľko domov od trhoviska, kde mal jeho otec dielňu. Medzi bohatými šľachticmi v Korune nemal ani príbuzných, ani priateľov, a tak nemal dôvod štverať sa do vysokého kopca nad mestom.

V duchu zakliat. Vybral si nesprávnu uličku. V tej náhlivosti mal bežať k opačnej strane námestia. Ostávalo mu tak jediné: obísť námestie úzkymi uličkami. Nemôže sa vrátiť späť, vojaci sú určite tam